

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.с. завідувача кафедри менеджменту
Валабаниць А.В.
«28» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОДПІ 1.2.3 МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

Освітньо-професійна програма «Туризм»
спеціальність 242 «Туризм»
Освітній ступінь Магістр
факультет економіко-правовий

2020-2021 рік

Робоча програма «Міжнародний туризм»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів
Напряму 242 «Туризм»

Розробник: Осипенко К.В., к.е.н., ст.викладач
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри менеджменту

 Балабаниць А.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) Форма здобуття вищої освіти	заочна Форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП: «Туризм» Спеціальність: 242 __ «Туризм» _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження.</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	ОС: Магістр	Лекції	
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		26 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		98 год.	
		Індивідуальні завдання	
2			
Вид контролю			
<i>екзамен</i>			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 50 год. / 100 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Завданнями вивчення дисципліни є забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів управління проектами в туристичній організації.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Міжнародний туризм» спрямована на опанування наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

- Діяти на засадах розуміння цивілізаційних гуманітарних цінностей та глобалізаційних процесів, пріоритетів національного розвитку.
- Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.
- Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Методології туризму та рекреації (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності.
- Здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації
- Розуміння завдань національної та регіональної туристичної політики та механізмів регулювання туристичної діяльності.
- Здатність до організації та управління туристичним процесом на локальному та регіональному рівнях, в туристичній дестинації, на туристичному підприємстві.
- Здатність розробляти та сприяти упровадженню регіональних програм розвитку сталого туризму.
- Розуміння механізмів взаємодії суб'єктів світового та національного туристичного ринків і положень соціально-відповідального бізнесу в туризмі та рекреації.
- Здатність до управління інформацією.
- Здатність до підприємницької діяльності на національному та міжнародному туристичному ринку.
- Здатність до соціальної та академічної мобільності в сфері туристичної діяльності.
- Здатність до міжкультурної взаємодії в сфері міжнародної туристичної освіти та професійної діяльності.
- Знати особливості розміщення та використання рекреаційних ресурсів, оцінювати туристичний потенціал з урахуванням особливостей сегментів туристичного ринку та видів туризму.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра за спеціальністю 242 «Туризм» (ОПІ «Туризм») у Маріупольському державному університеті:

- Здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію.
- Знання закономірностей, принципів та механізмів функціонування туристичного ринку.
- Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму.
- Практикувати використання іноземних (ної) мов (мови) у професійній діяльності.
- Проводити дослідження туристичного ринку та оцінювати перспективи його розвитку у цілому та у рамках окремих видів туризму / географічних напрямів

Передумови для вивчення дисципліни.

Дисципліна «Міжнародний туризм» вивчається після вивчення дисциплін «Бренд-менеджмент у туризмі», «Іноземна мова у професійному середовищі», «Міжнародне право».

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати: знати тенденції розвитку міжнародного туризму; особливості ринку міжнародного туризму; особливості та структури індустрії міжнародного туризму, державного регулювання міжнародної туристичної діяльності, основних елементів та принципів новітніх технологій у міжнародному туризмі;

вміти: впроваджувати сучасні технології в міжнародний туризм, моделі сучасного розвитку туристичних підприємств, міжнародний та вітчизняний досвід формування; робити вибір напрямів і варіантів розвитку туристичних підприємств у нестабільному ринковому середовищі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретико методологічні та організаційно – правові аспекти туристської діяльності у глобальному середовищі

Тема 1. Сутність, класифікація і фактори розвитку туристичного бізнесу.

Предмет і завдання курсу. Поняття, цілі і функції туризму. Економічне значення туризму, роль туризму в світовій економіці і в економіці окремих країн: доходи, інвестиції, зайнятість, розвитку супутніх галузей. Класифікація, види та форми туризму. Ознаки, що об'єднують туристів і екскурсантів у категорію відвідувачів. Фактори розвитку туризму. Класифікація і характеристика видів туризму

Тема 2. Методика визначення специфіки міжнародної туристичної діяльності.

Туристське підприємство в структурі розвитку сучасного туризму: особливості відкриття та функціонування. Організаційно-правові аспекти відкриття туристичного підприємства. Кадровий менеджмент в організації індустрії туризму. Внутрішнє та зовнішнє середовище турфірми. Поняття і основні функції туроператора. Класифікація та види туроперейтинга і туроператорів.. Стандарти туристського обслуговування. Туристська політика держави. Громадські об'єднання в туризмі. Міжнародні туристські організації і їх внесок в розвиток туризму. Міжнародні акти, що регулюють туристську діяльність. Всесвітній кодекс етики в туризмі як основа формування відносин в туристській сфері. Концепція сталого розвитку туризму і її значення для сучасної індустрії туризму.

Тема 3. Сутність та економічні засади міжнародного туризму в контексті сучасної глобалізації.

Глобалізація та її причини. Процеси економічної глобалізації та їх вплив на зміни у міжнародному туризмі. Політичний, економічний і географічний підходи до аналізу сучасного стану міжнародного туризму. Чинники розвитку глобалізації туризму як галузі світової економіки та її характерні ознаки.

Змістовний модуль 2. Практичні аспекти розвитку міжнародного туризму

Тема 4. Статистика міжнародного туризму.

Історія розвитку статистики міжнародного туризму. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму. Основні статистичні одиниці туризму. Статистика туристських потоків. Статистика туристичних доходів і витрат. Організація і методи статистичного обліку.

Тема 5. Сегментування міжнародного ринку туристичних послуг і географія туристичного попиту.

Сегментування міжнародного туристичного ринку. Поняття сегментування. Вимоги до ринкового сегменту в туризмі. Сегментування туристського ринку за географічним, демографічним, соціально-економічному, психографічному і поведінкових ознаках. Принципи типології як способу упорядкування інформації за ключовими ознаками. Принципи типології як способу упорядкування інформації за ключовими ознаками. Система показників

туристської типології. Типи країн світу з розвитку туризму. Туристські регіони (по ЮНВТО), сучасна структура міжнародних туристських прибуттів, прогнозовані зміни. Сутність туристського попиту. Фактори туристичного попиту. Основні ознаки туристичного попиту: динамізм, гетерогенність, комплексність, еластичність, сезонність і т.д. Статистична інформація статистичні показники туризму. Тенденція зміни туристського попиту. В світі. Методи прогнозування туристського попиту. Найбільші туристичні ринки в Європі, Америці, Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, в Африці, на Близькому Сході і в Південній Азії. Географія міжнародного ділового туризму, міжнародного релігійними туризму, лікувально-оздоровчий туризм.

Тема 6. Інформаційні технології в міжнародному туризмі.

Сутність інформації і види інформаційних технологій в туризмі. Класифікація систем обробки даних управління туристичними підприємствами. Розвиток інформаційних технологій. Глобальні розподільні системи в міжнародному туризмі. Способи поширення інноваційних продуктів.

Тема 7. Розвиток міжнародного туризму в світі.

Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі. Причини інтернаціоналізації туристського бізнесу ТНК в готельному господарстві. Вплив туристських ТНК на економіку країн базування і приймаючих країн. Статистика світових туристичних потоків і доходів. Характеристика стан розвитку туризму по регіонах світу. Порівняльний аналіз статистичних показників міжнародного туризму по країнах світу. Країни з найбільш високими туристськими потоками і доходами. Формування на ринку міжнародного туризму нових напрямків міжнародних подорожей.

Тема 8. Перспективи розвитку міжнародного туризму

Прогноз розвитку міжнародного туризму. Найцікавіші туристичні напрямки XXI ст. Перспективи політичної стабільності у світі та її вплив на розвиток міжнародного туризму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку												
Тема 1. Сутність, класифікація і фактори розвитку туристичного бізнесу	19	3	3			13	19	1	2			15
Тема 2. Організаційно-правові аспекти і методика визначення специфіки діяльності турфірми	19	3	3			13	19	1	2			15
Тема 3. Сутність та економічні засади міжнародного	19	3	3		0,5	13	19	2	2		1	15

туризму в контексті сучасної глобалізації												
Разом за змістовим модулем 1	57	9	9		0,5	39	57	4	6		1	45
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти розвитку міжнародного туризму												
Тема 4. Статистика міжнародного туризму	18	3	3			12	18	2	2			15
Тема 5. Сегментування міжнародного ринку туристичних послуг і географія туристичного попиту.	19	3	4		0,5	12	19	2	2			15
Тема 6. Інформаційні технології в міжнародному туризмі.	19	3	4			9	19	2	2			13
Тема 7. Розвиток міжнародного туризму в світі	19	3	3			8	19	2	2		1	15
Тема 8. Перспективи розвитку міжнародного туризму	18	3	3		1	8	18	2	2			15
Разом за змістовим модулем 2	93	15	17		1,5	49	93	10	6		1	73
Модуль 2												
ІНДЗ					2						2	
Усього годин	150	24	26		2	98	150	14	16		2	118

5. Теми семінарських занять :

-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, класифікація і фактори розвитку туристичного бізнесу	3
2.	Організаційно-правові аспекти і методика визначення специфіки діяльності турфірми	3
3.	Сутність та економічні засади міжнародного туризму в контексті сучасної глобалізації	3
4.	Статистика міжнародного туризму	3
5.	Сегментування міжнародного ринку туристичних послуг і географія туристичного попиту.	4
6.	Інформаційні технології в міжнародному туризмі.	4

7.	Розвиток міжнародного туризму в світі	3
8.	Перспективи розвитку міжнародного туризму	3
	Разом	26

7. Теми лабораторних занять

-

8. Самостійна робота (118 годин) - реферативне дослідження

Тематика досліджень

1. Історія розвитку і концепція статистики міжнародного туризму.
2. Особливості ринку міжнародного туризму.
3. Світовий і регіональні ринки міжнародного туризму.
4. Особливості та структура індустрії міжнародного туризму
5. Особливості маркетингу міжнародного туризму
6. Фактори розвитку міжнародного туризму.
7. Сутність інформації та види інформаційних технологій у міжнародному туризмі.
8. Види формальностей у міжнародному туризмі і державне регулювання туристичних формальностей.
9. Функції міжнародного туризму в економіці країни. Значення і тенденції розвитку сучасного міжнародного туризму.
10. Міжнародний туризм як засіб інтеграції України у європейський та світовий простір: динаміка та проблеми розвитку.
11. Критерії вибору та розподіл об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО по країнам світу
12. Транснаціональні компанії на ринку міжнародного туризму
13. Процеси глобалізації у світовому туризмі
14. Міжнародні туристичні організації, їх функції. Дія в Україні.
15. Міжнародний туризм релігійної тематики. Центри паломництва.
16. Новітні методи менеджменту у міжнародному туризмі.
17. Україна на світовому ринку туристичних послуг.
18. Регіональні особливості надання і споживання туристичних послуг: Європа.
19. Регіональні особливості надання і споживання туристичних послуг: Америка
20. Регіональні особливості надання і споживання туристичних послуг: Африка
21. Регіональні особливості надання і споживання туристичних послуг: Південно-східна Азія
22. Регіональні особливості надання і споживання туристичних послуг: Австралія і Тихоокеанський регіон
23. Регіональні особливості надання і споживання туристичних послуг: Близький Схід
24. Особливості міжнаціонального спілкування в індустрії туризму
25. Національні моделі організації міжнародного туризму (за окремими країнами і регіонами).
26. Міжнародний досвід інтегрального захисту інформації на туристському підприємстві
27. Безпека при організації турів (за окремими країнами і регіонами).
28. Міжнародний досвід туристського освоєння природних національних парків.
29. Маркетингова стратегія сучасних музейних технологій.

9. Індивідуальні завдання

Мета індивідуального завдання (2 години) полягає в створенні умов для реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, нахилів. Індивідуальна розрахунково-графічна робота передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, збором інформації та обробкою інформації. Виконання індивідуального завдання полягає в пошуку та обробці інформації з іноземних джерел та написанні роботи «Аналіз розвитку міжнародного туризму (в обраній країні світу)», що

оцінюється в 20 балів. Варіанти роботи – будь-яка країна світу на вибір без права повторення між студентами груп денної й заочної форм навчання.

План написання індивідуальної роботи «Аналіз розвитку міжнародного туризму (в обраній країні світу)».

1. Тенденції розвитку міжнародного туризму у обраній країні за турпотоками.
2. Динаміка доходів і витрат міжнародного туризму у обраній країні.
3. Визначити показники абсолютного приросту, темпів зростання (спадання).
4. Оцінити тенденції країни на рівні макротуристичного регіону, до якого вона належить.
5. Оцінити тенденції розвитку міжнародного туризму країни на світовому фоні.
6. Визначити 5 видів туризму найбільш розвинутих у країні.
7. Закартувати 10 найбільш розвинутих курортів країни.
8. Обґрунтувати 10 найбільш цікавих місць для екскурсійного відвідування.
9. Одґрунтувати 5 найбільш перспективних видів туризму для даної країни.
10. Виконати прогноз розвитку туризму за тур потоками та доходами на 10 років вперед

10. Методи навчання

Формами організації навчання при вивченні курсу являються: лекції, семінарські заняття, самостійна та індивідуальна робота студентів. Самостійна робота студентів, що навчаються за різними формами, грає важливу роль в процесі підготовки і включає регулярну підготовку, виконання самостійних робіт, вивчення періодичної літератури, роботу з першоджерелами, написання реферату.

11. Критерії оцінювання:

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (40 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуального завдання, а саме: підготовки реферату (10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вмів аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань управління потенціалом та діагностики діяльності підприємств. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-34 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Оцінювання усної відповіді на теоретичне питання викладача відбувається за наступними критеріями:

Питання екзаменаційного білету	Бали
1. Перший рівень складності	10
2. Другий рівень складності	15
3. Третій рівень складності	25
Підсумок	50

Оцінювання відповіді на теоретичне питання відбувається за наступними критеріями:

понад 90% правильних відповідей 9-10 балів (перший рівень складності) 13-15 балів (другий рівень складності) 22-25 балів (третій рівень складності)	теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки
76 – 90% правильних відповідей 7-9 балів (перший рівень складності) 11-13 балів (другий рівень складності) 19-22 балів (третій рівень складності)	теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки
60 – 75 % правильних відповідей 6-7 балів (перший рівень складності) 9-13 балів (другий рівень складності) 15-22 балів (третій рівень складності)	значна частина теоретичного питання не була висвітлена
менш 60 % правильних відповідей 0-6 балів (перший рівень складності) 0-9 балів (другий рівень складності) 0-15 балів (третій рівень складності)	більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкрито

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											
Модуль 1								Модуль 2			
ЗМ №1								СРС/ІНДЗ		Екзаме н	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	10/8		50	100
4	4	4	4	4	4	4	4				

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з

		повторного складання	можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Абрамов В. В. Історія туризму: підруч./ В. В. Абрамов, М. В. Тонкош-кур. – Харків: Видавництво «Форт», 2010. – 286 с.: іл.
2. Александрова А. Ю. Международный туризм / А. Ю. Александрова – М.: Аспект Пресс, 2001. – 461 с.
3. Биржаков М. Б. Введение в туризм. Издание 9-е, переработанное и дополненное / М. Б. Биржаков – СПб.: «Издательский дом Герда», 2007. – 576 с.
4. Вавилова Е. В. Основы международного туризма: Учебное пособие. / Е. В. Вавилова. — М.: Гардарики, 2005. – 160 с.
5. Гуляев В. Г. Туристские перевозки: (документы, правила формуляры, технология). / В. Г. Гуляев. – М.: Финансы и статистика, 2003 – 368с.: ил.
6. Жарков Г. Н. Правовое обеспечение международного туризма: Учебно -практическое пособие / Г. Н. Жарков. – К.: Кондор, 2004. – 486 с.
7. Зорин И. В. Энциклопедия туризма: Справочник / И. В. Зорин, В. А. Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.
8. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. Учебник. – Е. Н. Ильина. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 480 с: ил.
9. Любіцева О. О. Методика розробки турів. Навчальний посібник. / О. О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
10. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О. О. Любіцева – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.
11. Маринин М. М. Туристские формальности и безопасность в туризме. / М. М. Маринин. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 144 с.
12. Новиков В. С. Инновации в туризме. / В. С. Новиков. – М.: ИЦ «Академия», 2007. – 208 с.
13. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.:ХНАМГ, 2008. – 541 с.
14. Осипова О. Я. Транспортное обслуживание. Обслуживание туристов: Учебник / О. Я. Осипова. – М.: Академия, 2006. – 384 с.
15. Основы туристской деятельности: учебник / Е.Н. Ильина, Г.И. Зорина, Е.В. Мошняга и др. – М.: Советский спорт, 2004.-200 с.
16. Писаревський І. М. Матеріально-технічна база готелів: підручник / І. М. Писаревський, А. А. Рябев. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 276 с.
17. Писаревський І. М. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник / І. М. Писаревський, М. В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ госп- ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 304 с.
18. Сенін В. В. Организация международного туризма. / В. В. Сенін. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 400 с.
19. Тонкошкур М. В. Туристське країнознавство: Підручник / М. В. Тонкошкур, М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 475 с.
20. Ушаков Д. С. Прикладной туроперейтингу: учебн. пособие. / Д. С. Ушаков. – М.: ИКЦ «МарТ», 2004 г. – 416 с.

1. Державний служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Всесвітня рада з туризму та подорожей WTTC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/>
4. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
5. Міжнародні готельні мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.profz.ru/turism_23.html